pooleſt ni targa ei ole kui Tartlaſe. Wirulane wirutap iks Wirukeelt, ent Tartlane mõistap ka jo Wirulastega Wirukeelt rääkida nink Tallina keele raamatuid lugeda.

Kül om tee Tartuſt Peipſe poole igaw. Ei ole ſääl neid iloſid mägeſid, ei mõtſu, ei lätid näta, mes meie maal om. Kõrze om willand tee weeren, ent ſa ei himusta kõrzi mõrrut jooki, koſt tige elu tõſep, ei ka kõrzi tülikat jutu. Sa tahas paremb oma käügi pääl mida waſtſet oppi, mes ſa kodu tullen omatſile wõit ſeletada. Et aſtkem ſis pikamiſi woori kõrwal edeſi nink ajagem lahket jutu! Peaaigu tuleme Kobratu kõrzi manu, kun ikes palju rahwaſt näta om. Sääl kuuleme jutu üteſt wanaſt rahakirstuſt, mes Rootſi ajal ollew kõrzi lähükeſen maa ſiſſe ärakäkitu, ent mes ütske inemine ei oska otſida. Ärge wiitkem ſis meieke asjanda otsmiſega kalliſt aiga, enge aſtkem edeſi Wedu mõiſaſt nink Igawere jaamaſt mööda Uhmatu kõrzi manu, kun iks wõit palju Wene woorimehi näta, kea ſääl hobeſid ſõõtwa. Kõrzi lähükeſen näet Maaria kerikut, kun Tartu maakonna prauſt jutuſt ütlep. Siski ei ole kerik ni ligi tee kõrwal, et ſa wõis manuminna teda kaema. Tük maad edeſiminnen näeme Saaremõiſa iloſid uhkid maiu. Seeſama ſuur mõis nink palju muid uhkid mõiſi omma üte rika krahwi herra päralt nink kiik neid mõiſid pärip wana ſäeduſe pärra iks eſa wanemb poig. Kül ſis ſel rikal herral wõip ka waiwa olla, kiik mõiſid walitſeda. Siski ära jäägo kadedas oman meelen! Om jo weel parembat hääd, kui ſeda ilmliku. Sa jo tunnet omete waimuliku hääd, rikuſt Jumalan! Näts, ſeda parembat, jäädawat hääd jagap taiwane Eſa kiigile, kea ſeda pärranõudwa, ütewiiſi, olgo na ſuure rika herra, wai waeſe talupoja ehk kodapooliku. Nink ſo lambakaska al tuigup waſt rahu-

likumb nink rõemſamb ſüda, kui mõne ſuure rika Akſa ſameti nink ſiidi rõiwa al. — Wot! juba oleme Tõrma lähüde jõudnu nink ei ole könelden kural käel kõrget waſtſet Roela mõiſa härberit õigede tähelegi pandnu, ei ka Waſuwere küla lähükeſen hirmu nink wäriſemiſega ſeda kotuſt kaenu, kun kallil Talwiſtepühal 1856 kats ärapaenu ſoldatit üte waeſt Poolama pooltſakſa äratapiwa nink paljas riiſuſiwa. Kül oli hirmus kurblik lugu nink ſai ſis jälle ſelges, kuis püha kiigeteedja Jumal ka ſalajat kurja teku awalikus teep. Üts neiſt rööwliſt oli ſinna paika, kun ta hirmſat patutööd tegi, tõiſe kiriwa willatſe kinna mahajätnu. Tartu Makohtu lambuur, rööwlit otſiden, tulep Pungerja jaama. Sääl johup tälle mees ſoldati mundrin wastatulema umbpaari kinnaſtega, üts õkwa ſelle kinda paar, mes lambuur karmanin hoit. Kinda läbi ſai mõrtſuka tö awalikus. — Enne kui Tõrma kõrzi ſaame, lääme kõſtrelt mööda. Nõudkem omete kõrzin pärra, kas köſter Jakobſon weel allal om, ke ligi 20 külapoiſſi wiolit opetap mängima. Poiſikeſe oliwa ni tublis mängimehis ſaanu, et mõisniku ümberzööri, kea ſuurin liinun mitu ſuurt meiſtrit oliwa kuulnu, poiſte mängimiſt imes panniwa. Üteldas kõſtrekeſt ammuſt ajaſt põdelikus jäänuwat. Kes teed, kuis nüüd kooliga lät!

Edeſiminnen näet ſa weel hääd kät iloſat Tõrma mõiſa nink ſaat ſis pea üte kotuſe pääle, kun tee ſeeni ajani egakõrd ni pehme ja põhjato moane oli, et waiwaga enne läbi ſait, ent nüüd om Kurema mõiſaher, kuulus mees oma targa walitſuſe läbi, ſeda kotuſt igawetſes ajas äraparandanu nink ſeeläbi tahedas tennu, et ta laſknu ſawi-toruſid tee põhja panna, mis wet kraawi ſiſſe kõrwale ſaatwa. Seda kunſti tetas nüüd jo meie maal mitmin paigun, et weſitſe ehk leede nurme pääl ſawitorude